

AGRI
ANALYSE

Korn og krise
Hvorfor Norge bør starte
kornlagring

Elvind Hageberg
Chr. Anton Smedshaug

RAPPORT 2 – 2013

Korn, medisiner og krise - Norsk selvforsyning og beredskap

Chr. Anton Smedshaug og
Anne Bungler

www.agrianalyse.no

AGRI
ANALYSE

Selvforsyningen

År	Selvforsyningsgrad (inkl. fisk)	Produsert i norsk jordbruk (Selvforsyningsgrad ekskl. fisk)	Produsert i norsk jordbruk på norsk fôr
2000	50	49	46
2005	53	52	48
2010	46	45	39
2011	48	47	41
2012	43	43	35
2013*	46	45	37
2017	49	47	41
2018	45	44	36
2019	45	44	36

Kilde: Nilf/NIBIO

Matvaregruppe	Energiandel i kostholdet i dag (Tabell 7, referansebane 2017)	Norsk energiandel i dag (fra utvikling i norsk kosthold)
Melk	19	17
Kjøtt	13	13
Egg	2	2
Fisk	2	2
Totalt animalsk	36 %	34 %
Korn	28	10
Grønt, frukt, potet	15	5
Sukker	13	0
Oljer	9	0
Totalt planter	64 %	15 %
Totalt	99 %	49 %

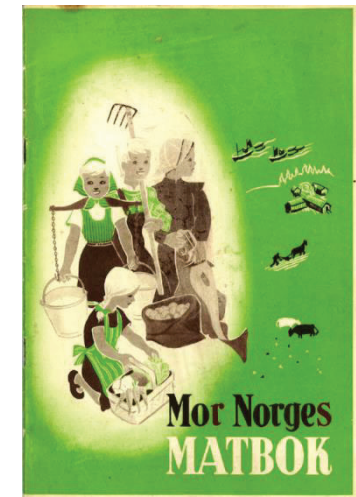
Norsk selvforsyning – 40 %

Alstadheimutvalget 1991

- Fiskeforbruk i dag: 50 kcal/person/dag
- Alstadheimutvalget: 240 kcal/person/dag
= ca. 7 prosentpoeng høyere selvforsyning
- 9 % av total tilgang, ca. 5 ganger dagens forbruk. Mulig å øke ytterligere?
- Økt forbruk av korn, rotfrukt og melkeprodukter.

2 VK

- 150 g fisk pr. person
 - 75 g mager – 75 kcal
 - 75 g fet – 150 kcal
- Totalt 225 kcal - 10 % av daglig forbruk
- Daglig forbruk rundt 2 500 kcal

Norsk kornlagring

- 1914-1918 hadde vist kornhandelens sårbarhet. Det ga nasjonal rasjonering.
- 1928 vedtok stortingsflertall Arbeiderpartiet, Venstre og Bondepartiet etter hard politisk kamp å gjøre importmonopolet fra første verdenskrig permanent. Statens kornforretning ble etablert.
 - Statens kornforretning fikk kjøpeplikt på norskprodusert matkorn og enerett på import av korn og kornråvarer. Statens kornforretning fikk ansvar for å bygge lager av såkorn og matkorn.
 - Norge hadde en langt bedre kornforsyning ved utbruddet av andre verdenskrig.
- 1989 lager for 12 md matkorn og 9 md fôrkorn. Måletidspkt 31. des
- Med WTO-avtalen i 1995 ble grensevernet lagt om og importmonopolet avskaffet.
 - Lager: 6 måneders forbruk av matkorn/mel og 3 måneders forbruk av fôrkorn og kraftfôr. Statens kornforretning avviklet.
- I 2000 ble såkornlager avviklet
- I 2003 ble det vedtatt å utfase de siste tilskudd til lager av korn og fôrkorn
- 2012 Tilskudd til såkornlager reetablert i jordbruksavtalen på 3,5 mill, sats 60 øre pr kg. Dvs ca 6 000 tonn, behov 75 000 tonn.

Oversikt over samlet anbefalt lagerstrategi. Volum i tonn

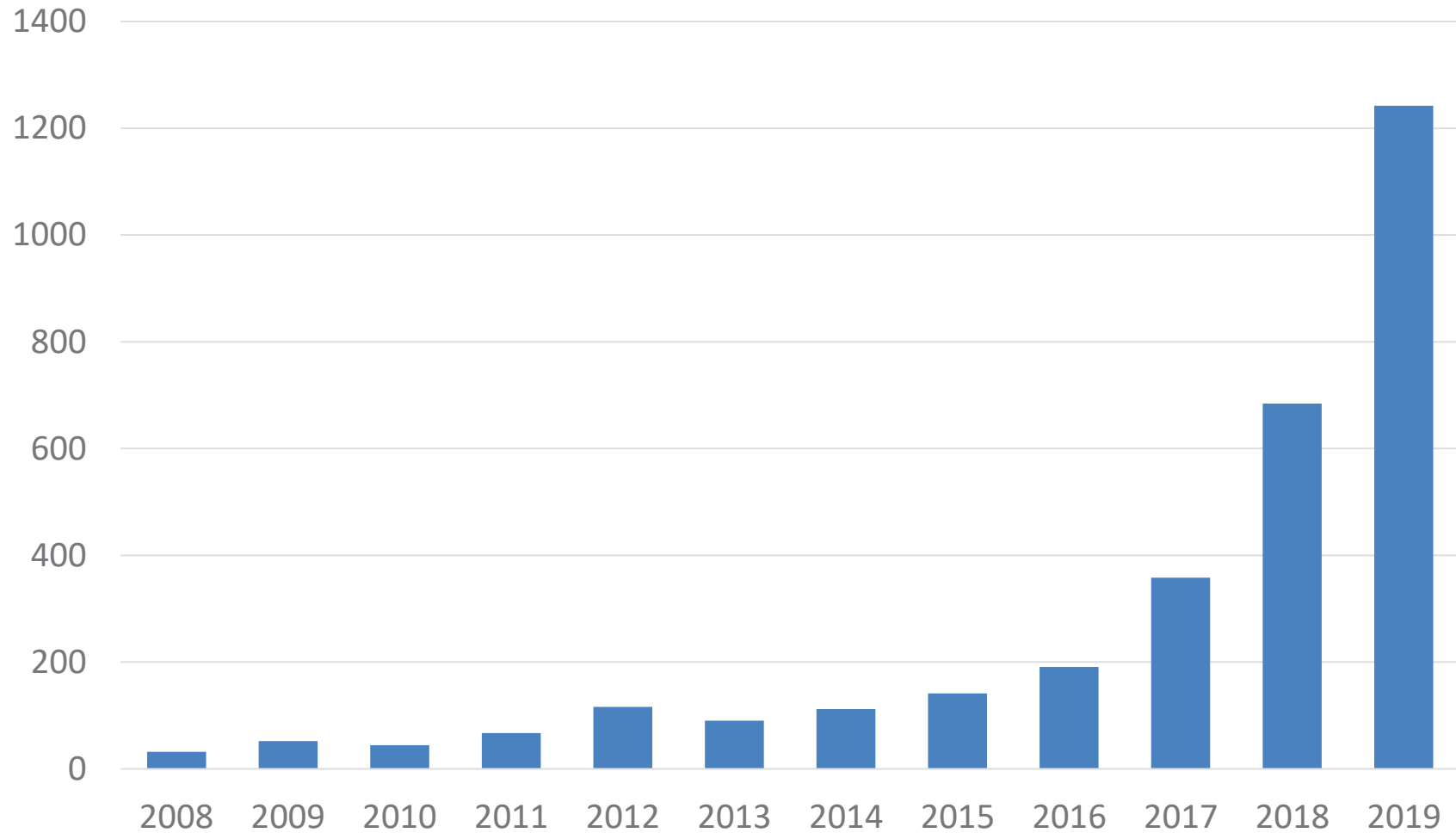
Produkt	Anbefalt volum (tonn)	Situasjon i dag	Forbruk for	Kommentar
Såkorn	50 000	15 000	2/3 av et årsforbruk	Løpende rullering
Matkorn	313 000	Intet	12 md	Volum pr. 31. desember
Karbohydrater til kraftfôr	399 000	Intet	12 md	Volum pr. 31. desember
Soya	210 000	Intet	6 md	Løpende rullering

Plantefett, sukker, kaffe

Norsk Medisinaldepot

ÅR	HENDELSE	KOMMENTAR
1940	Regjeringen opprettet et Medisinaldepot som fungerte i Storbritannia under krigen	
1953	Norsk Medisinaldepot (NMD) etablert ved lov.	Hadde enerett til import, eksport og engrossalg av legemidler i Norge for å ivareta statens monopol som importør og grossist på legemiddelmarkedet Hadde lagre flere steder i landet.
1993	Omorganisert etter lov om aksjeselskaper fra 1. jan. 1993, med Sosial- og helsedepartementet som eeneier.	Fra 1. jan. 1994 ble eneretten til import, esport og engrossalg av legemidler i Norge avviklet som en følge av EØS-avtalen, og det ble innført fri konkurranse i grossistledet. Selv om nasjonal beredskapslagring av legemidler ikke er forbudt i EØS-avtalen ble beredskapslagrene skalert ned.
1998	NMD delprivatisert	
2001	NMD solgt til utenlandsk selskap (McKesson). Etablerte apotekkjeden Vitus.	Er i dag ordinær grossisthandel uten noen monopolrettigheter.

Antall tilfeller av legemiddelmangel

1.2

Legemiddelproduksjon

Det er i dag **11 selskaper** som har farmasøytisk produksjon av legemidler med markedsføringstillatelse (virkestoff eller ferdig produkt) i Norge.

- GE Healthcare (Oslo og Lindesnes)
- Fresenius Kabi (Halden)
- Takeda (Asker)
- Pharmaq (Overhalla og Kløfta)
- ThermoFisher (Lillestrøm)
- Vistin Pharma (Kragerø)
- TPI Norway (Kragerø)
- Curida (Elverum)
- BASF (tidligere Pronova BioPharma) (Sandefjord og Oslo)
- Syklotronsenteret (Oslo)

I tillegg produserer Institutt for Energiteknikk (IFE) radioaktive legemidler for Bayer og Nordic Nanovector. Catapult Lifescience tilbyr pilotproduksjon for selskaper i tidlig fase. Totalt sysselsetter disse produksjonsbedriftene i underkant av 2 700 personer.

I Norge er vi gode innen kvalitetssikring, automasjon og prosessstyring i produksjon. Med våre høye miljøkrav har vi komparative fortrinn i produksjonsprosesser.

Fra: LMI Tall og fakta 2020